

Til lovforslag nr. L 50

Folketinget 2023-24

Betænkning afgivet af Grønlandsudvalget den 6. december 2023

Betænkning

over

Forslag til lov om ophævelse af lov for Grønland om børns retsstilling og om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning som sat i kraft for Grønland, forældreansvarsloven og retsplejelov for Grønland

(Ændringer som følge af ikraftsættelse for Grønland af børneloven og lov om børns forsørgelse m.v.)

[af social- og boligministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil)]

1. Ændringsforslag

Social- og boligministeren har stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af DF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (DF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Javnaðarflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af social- og boligministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 4

1) I den under nr. 3 foreslåede affattelse af *kapitel 26* ændres i § 278, stk. 3, nr. 3, »medmindre § 7, stk. 2, i børneloven som sat i kraft for Grønland finder anvendelse« til: »jf. dog § 7, stk. 2, i børneloven som sat i kraft for Grønland«.

[Sproglig korrektion]

Ny paragraf

2) Efter § 4 indsættes før overskriften før § 5:

»§ 01

I lov nr. 414 af 25. april 2023 om ændring af kriminallov for Grønland, retsplejelov for Grønland og forskellige andre love (Samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse, digital kommunikation i kriminalretsplejen, tilståelsessager, udeblivelsesdomme, pligtig afgangsalder for dommere og kredsdommere m.v. og ændringer som følge af modernisering af arve- og skiftelovgivningen i Grønland) foretages følgende ændringer:

1. § 4 ophæves.

2. I § 7, stk. 2, ændres »§§ 4-6« til: »§§ 5 og 6«.

3. I § 7, stk. 5, ændres »§§ 4 og 5« til: »§ 5«.
[Konsekvensændringer]

Til § 5

3) I § 5 indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

»Stk. 6. Ophævelsen af § 23 i lov for Grønland om børns retsstilling, jf. denne lovs § 1, finder ikke anvendelse, hvis arvelader er død før det tidspunkt, som justitsministeren fastsætter efter § 7, stk. 2, i lov nr. 414 af 25. april 2023 om ændring af kriminallov for Grønland, retsplejelov for Grønland og forskellige andre love (Samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse, digital kommunikation i kriminalretsplejen, tilståelsessager, udeblivelsesdomme, pligtig afgangsalder for dommere og kredsdommere m.v. og ændringer som

følge af modernisering af arve- og skiftelovgivningen i Grønland). For sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.«

Stk. 6 og 7 bliver herefter stk. 7 og 8.
[Konsekvensændring]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Med lovforslagets § 4, nr. 3, foreslås det, at der i retsplejelov for Grønland § 278, stk. 3, nr. 3, indsættes en bestemmelse, hvorefter kredsretten bl.a. hæver en sag om faderskab eller medmoderskab, hvis barnet er afgang ved døden, medmindre § 7, stk. 2, i børneloven som sat i kraft for Grønland finder anvendelse.

Det foreslås i den foreslåede bestemmelse at ændre »medmindre § 7, stk. 2, i børneloven som sat i kraft for Grønland finder anvendelse« til »jf. dog § 7, stk. 2, i børneloven som sat i kraft for Grønland«.

Der er alene tale om en sproglig korrektion.

Til nr. 2

Naalakkersuisut vedtog den 18. maj 2022 udkast til kongelige anordninger om ikrafttræden for Grønland af bl.a. lov nr. 515 af 6. juni 2007 (arveloven) med senere ændringer, lov nr. 594 af 14. juni 2011 (ægtfælleskifteloven) og lov nr. 383 af 22. maj 1996 (dødsboskifteloven) med visse senere ændringer, som er udarbejdet af Justitsministeriet efter anmodning fra Naalakkersuisut med henblik på at modernisere og styrke arve- og skiftelovgivningen for Grønland. Ikraftsættelsen af disse love nødvendiggør visse ændringer af bl.a. retsplejelov for Grønland og den familieretlige lovgivning for Grønland. Disse ændringer er gennemført ved lov nr. 414 af 25. april 2023 om ændring af kriminallov for Grønland, retsplejelov for Grønland og forskellige andre love (Samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse, digital kommunikation i kriminalretsplejen, tilståelsessager, udeblivelsesdomme, pligtig afgangsalder for dommere og kredsdommere m.v. og ændringer som følge af modernisering af arve- og skiftelovgivningen i Grønland) (herefter lov nr. 414/2023). Det drejer sig efter § 4 i lov nr. 414/2023 bl.a. om lovtekniske ændringer af nogle arveretlige bestemmelser i lov for Grønland om børns retsstilling (herefter børneloven for Grønland).

Det er forudsat i bemærkningerne til lov nr. 414/2023, jf. Folketingstidende 2022-2023 (2. samling), tillæg A, L 49 som fremsat, side 27 og 28, at ovennævnte anordninger og de nødvendige ændringer af bl.a. retsplejelov for Grønland og børneloven for Grønland, der blev gennemført ved lov nr. 414/2023, skal træde i kraft samtidig.

Det følger i den forbindelse af § 7, stk. 2, i lov nr. 414/2023, at justitsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af bl.a. lovens §§ 4-6. Baggrunden herfor er som anført i bemærkningerne til § 7 i lov nr. 414/2023, jf. Folketingstidende 2022-2023 (2. samling), tillæg A, L 49 som fremsat, side 50 og 51, at sikre, at domstolene får tilstrækkelig tid til at træffe de nødvendige foranstaltninger, som ikraftsættelsen af en ny arve- og skiftelovgivning for

Grønland nødvendiggør, herunder undervisning af rettens personale.

Endvidere følger det af overgangsbestemmelsen i lovens § 7, stk. 5, at lovens §§ 4 og 5 ikke finder anvendelse, hvis arvelader er død før lovens ikrafttræden. For sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Ved § 1, jf. § 5, stk. 1, i nærværende lovforslag foreslås det, at børneloven for Grønland ophæves med virkning fra den 1. april 2024.

Det vurderes usikkert, om det vil være muligt at sætte ovennævnte anordninger om ikrafttræden for Grønland af arveloven m.v. og ændringer af børneloven for Grønland, jf. § 4 i lov nr. 414/2023, i kraft for Grønland før den foreslåede ophævelse af børneloven for Grønland den 1. april 2024.

Det skal ses i lyset af dels domstolenes arbejde med at træffe de nødvendige foranstaltninger, som en ny arve- og skiftelovgivning for Grønland forudsætter, dels arbejdet med at udstede en række bekendtgørelser, som vil skulle sættes i kraft samtidig med anordningerne og de nødvendige lovændringer i lov nr. 414/2023. Dette arbejde pågår således fortsat, og det er for tidligt at give et estimat for, hvornår anordningerne m.v. kan sættes i kraft.

Det foreslås på den baggrund, at § 4 i lov nr. 414/2023 ophæves.

Forslaget er en konsekvens af, at det med lovforslagets § 1, jf. § 5, stk. 1, foreslås at ophæve børneloven for Grønland med virkning fra den 1. april 2024. Ophævelsen vil betyde, at det ikke vil være muligt efterfølgende at sætte de ændringer af børneloven for Grønland, der følger af § 4 i lov nr. 414/2023, i kraft.

Endvidere foreslås det, at i § 7, stk. 2, i lov nr. 414/2023 ændres »§§ 4-6« til »§§ 5 og 6«, og at i lovens § 7, stk. 5, ændres »§§ 4 og 5« til »§ 5«.

De foreslåede ændringer af § 7, stk. 2 og 5, skal ses i sammenhæng med den foreslåede ophævelse af § 4 i lov nr. 414/2023.

Den foreslåede ændring af § 7, stk. 2, vil medføre, at § 4 ikke længere vil indgå i opstillingen af de bestemmelser, som justitsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af.

Den foreslåede ændring af § 7, stk. 5, vil medføre, at bestemmelsen ikke længere vil omfatte § 4.

Der henvises endvidere til ændringsforslag nr. 3 og bemærkningerne hertil.

Til nr. 3

Det følger af § 7, stk. 5, i lov nr. 414/2023, at lovens §§ 4 og 5 ikke finder anvendelse, hvis arvelader er død før lovens ikrafttræden. For sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Denne overgangsbestemmelse vil finde anvendelse i relation til ophævelsen af § 23 i børneloven for Grønland, jf. § 4, nr. 4, i lov nr. 414/2023, når denne sættes i kraft, hvilket forudsættes at ske, samtidig med at arveloven sættes i kraft for Grønland.

Det fremgår af bemærkningerne til lov nr. 414/2023, jf. Folketingstidende 2023-23 (2. samling), tillæg A, L 49 som fremsat, side 47, at efter § 23 i børneloven for Grønland

bortfalder barnets krav efter lovens §§ 21 og 22, dvs. krav på børnebidrag mod dødsboet efter en bidragspligtig, i det omfang §§ 37-39 i den gældende arvelov for Grønland finder anvendelse. §§ 37-39 i den gældende arvelov for Grønland vedrører dødsboer af ganske ringe værdi. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at ophævelsen af § 23 i børneloven for Grønland var en følge af, at den gældende arvelov for Grønland og således de gældende bestemmelser i lovens §§ 37-39 ville blive ophævet som led i ikraftsættelsen for Grønland af arveloven og dødsboskifteloven.

Det foreslås, at der i de foreslåede overgangsbestemmelser i § 5 i nærværende lovforslag som stk. 6 indsættes en ny bestemmelse, hvorefter ophævelsen af § 23 i lov for Grønland om børns retsstilling, jf. denne lovs § 1, ikke finder anvendelse, hvis arvelader er død før det tidspunkt, som justitsministeren fastsætter efter § 7, stk. 2, i lov nr. 414 af 25. april 2023 om ændring af kriminallov for Grønland, retsplejelov for Grønland og forskellige andre love (Samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse, digital kommunikation i kriminalretsplejen, tilståelsessager, udeblivelsesdomme, pligtig afgangsalder for dommere og kredsdommere m.v. og ændringer som følge af modernisering af arve- og skiftelovgivningen i Grønland). For sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Forslaget vil betyde, at i forhold til § 23 i børneloven for Grønland vil der gælde samme overgangsordning som efter overgangsbestemmelsen i § 7, stk. 5, i lov nr. 414/2023, selv om børneloven for Grønland, herunder § 23, efter lovforslagets § 1, jf. § 5, stk. 1, som beskrevet i bemærkningerne til ændringsforslag nr. 2 vil blive ophævet, inden arveloven sættes i kraft for Grønland.

Forslaget er en konsekvens af den under ændringsforslag nr. 2 foreslåede ophævelse af § 4 i lov nr. 414/2023 og den foreslåede ændring af lovens § 7, stk. 5, sådan at det ikke længere finder anvendelse i forhold til § 4.

Med hensyn til overgangsbestemmelsen i forhold til ophævelsen af de bestemmelser i børneloven for Grønland, der følger af § 4, nr. 1-3, i lov nr. 414/2023, henvises til ændringsforslag nr. 2 og bemærkningerne hertil.

4. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 5. oktober 2023 og var til 1. behandling den 24. oktober 2023. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Grønlandsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Hørings svar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og den daværende social- og ældreminister sendte den 11. april 2022 dette udkast til udvalget, jf. GRU alm. del – bilag 48 (folketingsåret 2021-22). Den 5. oktober 2023 sendte social- og boligministeren hørings svarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 6 bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 3 spørgsmål til social- og boligministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Anders Kronborg (S) Anne Paulin (S) Astrid Krag (S) Bjarne Laustsen (S) Flemming Møller Mortensen (S)

Kim Aas (S) Tanja Larsson (S) Thomas Jensen (S) Michael Aastrup Jensen (V) Jon Stephensen (UFG)

Nanna W. Gotfredsen (M) Jeppe Søe (M) Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU) fmd. Aaja Chemnitz (IA) nfmd.

Anna Falkenberg (SP) Kenneth Fredslund Petersen (DD) Charlotte Munch (DD) Carsten Bach (LA) Sólbjörg Jakobsen (LA)

Rasmus Jarlov (KF) Brigitte Klintskov Jerkel (KF) Kim Edberg Andersen (NB) Alex Ahrendtsen (DF) Karsten Hønge (SF)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) Jette Gottlieb (EL) Søren Søndergaard (EL) Christian Friis Bach (RV)

Helene Liliendahl Brydesholt (ALT)

Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Dansk Folkeparti (DF)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	23	Alternativet (ALT)	5
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Nye Borgerlige (NB)	3
Moderaterne (M)	15	Siumut (SIU)	1

Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	14	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Liberal Alliance (LA)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3
Radikale Venstre (RV)	7		